

References:

1. Кубрякова Е. С. Номинативный аспект речевой деятельности / Е. С. Кубрякова // отв. ред. Б. А. Серебренников. – М. : Наука. – 1986. – 156 с.
З. Кэмерон Д. Разговорный дискурс. Интерпретации и практики / Д. Кэмерон // пер. с англ. – Х. : изд-во «Гуманитарный центр» / Вовк Ю. С., 2015. – 316 с.
2. Никитин М. В. Основы лингвистической теории значения / М. В. Никитин. – М. : Высш. шк., 1988. – 165 с.

Ключові слова: речення, значення, англomовний дискурс, лінгвістичний.

Ключевые слова: предложение, значение, англоязычный дискурс, лингвистический.

Key words: proposition, meaning, English-language discourse, linguistic.

ФРУМКІНА АРИНА ЛЕОНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов № 2,
кандидат філологічних наук, доцент*

ВИДИШЕВА ОЛЬГА ГЕОРГІЙВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
викладач кафедри іноземних мов № 2*

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ

Однією з найбільш актуальних проблем становлення майбутнього педагога сьогодні є формування його педагогічної компетентності оскільки вчитель повинен опанувати новітніми практиками, технологіями, методиками, формами, методами професійної діяльності на засадах інноваційних освітніх підходів з урахуванням потреб держави та глобалізованого світу. Нова місія педагога розглядається в контексті європейського професіоналізму із збереженням кращих ментальних українських характеристик, європейського виміру педагогічних якостей [1]. Суспільству потрібні висококваліфіковані, конкурентоспроможні фахівці, яким притаманна професійна компетентність у своїй сфері, сформованість готовності до виконання професійної діяльності, саморозвиток, бажання самореалізації в сучасних умовах [3]. А головна ідея підвищення кваліфікації педагогічних працівників початкової школи полягає у високоякісному формуванні їх професійно-педагогічної компетентності, що і є важливою передумовою для досягнення досконалості в подальшій педагогічній діяльності.

Основою будь-якої педагогічної спеціальності є володіння студентами знаннями і вміннями в педагогіці, тобто навчанні та вихованні.

Зміст знань і вмінь з педагогіки стосовно їх подальшого використання в колективах дітей початкових класів представлені в стандарті вищої освіти, що затверджений Міністерством освіти і науки України. Розглянемо їх в такій модифікованій формі, де кожен вид знань з педагогіки буде відповідати необхідності розвитку у дітей відповідних видів умінь. При цьому кожен попередній вид знань і вмінь буде передбачати наступний, а кожний наступний вид знань і вмінь буде ґрунтуватися на попередньому.

Розглянемо спочатку компоненти змісту навчання педагогіки за затвердженим Міністерством освіти і науки України Стандартом вищої освіти.

Під **педагогічною компетентністю** розуміється «здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування навчально-виховного процесу в початковій ланці освіти» [2, с. 35]. Ця компетентність включає дидактичну, виховну і організаційну компетенції, кожна з яких формується у взаємозалежності одна від одної. Розглянемо їх детально.

Під **дидактичною компетенцією** розуміється «здатність майбутнього вчителя (випускника) вирішувати стандартні та проблемні професійні завдання, що виникають в освітній практиці початкової школи, на основі сформованих знань про теоретичні засади побудови змісту і процесу навчання молодших учнів, зокрема ґрунтовних знань про сучасні теорії навчання, гнучкого володіння методами навчання; спроможність обґрунтовано обирати прийоми, засоби, технології, форми організації навчання, адекватні дидактичній ситуації» [2, с. 35–36]. У зв'язку з цим вона включає такі знання та вміння. **Знання:** теоретичні основи процесу навчання молодших школярів, зокрема закони, закономірності, принципи, правила, методи й технології навчання; традиційні та інноваційні форми організації освітнього процесу; особливості аналізу навчального процесу в початковій школі. **Вміння:** трактувати поняття «закони, закономірності, принципи, правила, методи й технології навчання»; визначати традиційні та інноваційні форми організації освітнього процесу і організовувати процес навчання на основі наявних дидактичних принципів; організовувати процес навчання з різними типами уроків.

Під **виховною компетенцією** розуміється «здатність випускника до здійснення виховної діяльності з молодшими школярами; здатність до планування, проектування й аналізу виховного процесу початкової школи як цілісної педагогічної системи, яка включає мету, завдання, зміст, методи, прийоми, педагогічні засоби, форми організації, діяльність вихователя й вихованців; спрямованість на досягнення відповідних результатів; здатність ефективно використовувати виховний потенціал уроків і занять із учнями в позаурочний час тощо» [2, с. 36]. Тому вона включає такі знання та вміння. **Знання:** принципи і методи організації виховної роботи шкільного колективу учнів початкових класів; принципи і методи організації виховної роботи учнів на уроках в процесі навчання; принципи і методи позакласної та позашкільної

виховної роботи, педагогічної співпраці з батьками молодших учнів в позаурочний час. **Вміння:** проводити виховні заходи щодо виховання у дітей загальнолюдських і національних цінностей народу; здійснювати виховну роботу учнів під час сприйняття та засвоєння нової предметної інформації; розробляти сценарії проведення різноманітних позакласних виховних заходів та реалізовувати їх на практиці у рольовій драматизації.

Під **організаційною компетенцією** розуміється «здатність до організації навчально-виховного процесу в початковій школі, систематичного підвищення професійно-педагогічної кваліфікації». Тому вона включає такі знання та вміння [2, с. 37]. **Знання:** нормативні документи, що регулюють управління системи національної освіти; принципи, напрями, методи внутрішнього управління процесом виховання; шляхи підвищення професійної майстерності вчителя початкової школи. **Вміння:** складати особистий план підвищення професійної кваліфікації; досягати виховних цілей в процесі навчально-педагогічної діяльності; удосконалювати досвід педагогічної діяльності на основі самоосвіти.

Таким чином, педагогічна компетентність базується на досягненні трьох видів компетенцій, а саме: дидактичної, виховної, і організаційної, кожна з яких формується як у внутрішньому взаємозв'язку знань та відповідних їм вмінь, так і у зовнішньому взаємозв'язку, що полягає в набутті пізнавальної інформації на матеріалі виховного характеру та недопущення при цьому порушення норм взаємодії учнів як на уроках, так і в позаурочний час. Наведемо приклад практичного становлення педагогічної компетентності майбутнього вчителя. Так, дидактичні знання таких термінів, як «закони, закономірності, принципи, правила, методи і технології навчання» припускають вміння не тільки їх нормативного трактування, а й здатність організації процесу навчання відповідно до їх значення; вони, у свою чергу, сприяють набуттю знань законів організації виховного процесу, бо принцип виховного навчання є основним у педагогічній діяльності вчителя. Реалізується цей принцип в уміннях виховання школярів на основі змісту матеріалу, що досліджується, а також на основі організації толерантного і гуманного ставлення дітей один до одного і до дорослих. Становлення таких виховних умінь на основі умінь дидактичних виступає основою набуття знань щодо організації навчально-виховного процесу, що має прояв в умінні самовдосконалення особистості педагога, а саме написанні програми професійної перепідготовки. Така взаємодія у формуванні компетенцій для досягнення педагогічної компетентності гарантує майбутньому педагогу високий рівень його професійної педагогічної готовності [3; 4].

Вивчений нами змістовий аспект формування педагогічної компетентності майбутніх викладачів відобразив лише змістову сутність їх формування. Процесуальна форма буде ґрунтуватися на методах та засобах засвоєння будь-якого теоретичного курсу з урахуванням знань кожної його частини і вмінь їх практичного застосування, що

поступово ускладнюються. Відповідні засоби слугуватимуть як допомога означеним методам. Вони у сукупності своєї реалізації призведуть до певних професійних досягнень, оцінювання яких повинно виконуватися як поопераційно, так і комплексно.

Змістовий аспект формування педагогічної компетентності майбутніх вчителів початкових класів полягає в формуванні дидактичної, виховної і організаційної компетенцій, кожна з яких формується як у внутрішньому взаємозв'язку знань та відповідних їм вмінь, так і у зовнішньому взаємозв'язку, що полягає в набутті пізнавальної інформації на матеріалі виховного характеру та недопущення при цьому порушення норм взаємодії учнів як на уроках, так і в позаурочний час.

Список використаної літератури:

1. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти / Міністерство освіти і науки України. 2016. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
2. Стандарт першого рівня вищої освіти, ступеня бакалавра, спеціальності 013 «Початкова освіта». Київ, 2016. 47 с.
3. Фрумкіна А. Л. Трактуювання поняття готовності майбутніх учителів початкових класів до їх професійної діяльності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2019. Вип. 66. Т. 2. С. 154–159. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2019.66-2.31>
4. Фрумкіна А. Л. Ретроспективний аналіз методів і прийомів розвитку усного іншомовного мовлення в початковій школі *New impetus for the advancement of pedagogical and psychological sciences in Ukraine and EU countries: research matters*: Collective monograph. Vol. 2. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2021. Pp. 270–291. Mode of access: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/103/2647/5648-1>
5. Frumkina, Aryna et al. Readiness of future teachers for integrated teaching of educational subjects in foreign language. *Práxis Educacional*, [S. l], v. 16, n. 38, p. 502–514, jan. 2020. DOI: <https://doi.org/10.22481/praxisedu.v16i38.6023>
6. Frumkina Aryna Analysis of models of teaching processes of various disciplines in pedagogical theory and practice *International periodic scientific journal SW* Issue № 5, October 2020. Part 1. 2020 Svishtov. Pp. 119–124. Mode of access: <https://www.sworld.com.ua/konferbgs/swj05-01.pdf>

Ключові слова: педагогічна компетентність, компетентність, знання, вміння, етапи реалізації змістової і процесуальної діяльності, майбутні вчителі початкових класів.

Ключевые слова: педагогическая компетентность, компетентность, знания, умения, этапы реализации содержательной и процессуальной деятельности, будущие учителя начальных классов.

Key words: pedagogical competency, psychological competency, knowledge, skills, stages of realization of content and procedural activity, future primary school teachers.